

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Franciskanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Denuncijantje.

Tuja beseda, toda slovenski pomen. Ne vem, kako bi jo pisal z »ia«, ali z »ija«, ker imamo glede tujih besedi še nekatere pomisleke in ne vemo, kako bi jih prav pisali. Nekateri so za to, toda mnoge so nenadomestljive in med temi je tudi beseda »denuncijant«, za katero nimamo slovenskega izraza. In kar je posebno važno; niti približno podobne besede nimamo. »Izdajalec« je na vsak način preveč časten prevod. Kdor hoče torej na tem polju žeti slave vence, prosto mu. Mislim pa, da je trud preveč, ker se mu kaj dobrega ne bo posrečilo najti. Imam pa še en pomislek: da je namreč beseda nepotrebnost, ker bi med Slovence sploh ne bi smelo biti denuncijantov niti denunciantov. Naši stari dedi gotovo niso poznali te vrste ljudi, ker nimajo zanje besede. Ako bi se bil med njimi pojavil denuncijant, bi bili brez dvoma z njim obračunali po staroslovensko: na kol bi ga bili nataknili. Tudi Nemci ne marajo denunciantov, kajti neki pregovor pravi: der grösste Schuft im ganzen Land ist der Denunziant, kar se pravi po naše, da je denunciant največji lopov v celi deželi. Ker je denunciant tak velik falot, je naravno, da ga nikjer ne marajo.

Pa bodete rekli: če je stvar taka, kdo pa je med nami denunciant. Kaj so med Slovenci. Da, gospoda moja, pri nas so stvari, o katerih se človeku stoji pisati. Verjemite, stoji se tem bolj — ker so slovenske. Denunciant je sicer tuje ime, toda nosijo ga na svojem čelu slovenski ljudje. In če pišem o tem, pišem o najbolj bolester strani našega javnega življenja.

Naravno je, da politični boj, kakor se bje pri nas med dvema strankama, prevede ljudi lahko do skrajnosti. Ni lepo ono nestrpno sovraštvo, ki je zašlo v vse naše javno življenje, v vse naše sloje. Kdor od daleč gleda bolj, posebno z narodne meje, ali tam z daljave — vidi stvar v drugi luči in se mu zdi pogosto smešno, kar nas v središču vodi do ostrega boja. Toda boj je resen, in treba ga je izbojevati. Boj ima tudi svoje dobre strani in se v njem merijo sile in ideje. Zato pa more le najnižkotnejši človek zaradi političnega nasprotstva pasti tako nizko, da postane denunciant. Edino klerikalna politična morala more denunciantstvo odobravati, edini klerikalec je zmožen lagati in zožiti na najvišjem mestu narodno čuteče ljudi, češ, da so veleizdajalci, da imajo stike s Srbijo in Rusijo in da hočejo izdati Avstrijo. Teško je ponavljati tako podle laži. Ni ga menda naroda na svetu, v katerem bi se našel lump, ki bi lastne brate dolžil veleizdajalstva. Na Slovenskem so se našli taki ljudje...

Preidem vse stavke, s katerimi bi moral omenjati razne dogodke zadnje dobe, ki pojasnjujejo v tem oziru naše razmere. Danes ne smem že dati več duška svojemu narodnemu prepričanju denunciant - klerikalec ti gre in te zatoži, da si veleizdajalec. Nekdo bo zgodovina presodila vse to in bo označila kot vrhunec narodne podlosti — slovensko denunciantstvo.

Kar se je razumelo vedno samo po sebi, to je treba danes povdarjati, ako ne povdarjaš avstrijsko zvestobo, zatoži te klerikalec, da si srbofil itd. K večjemu v korumpiranih hrvaških razmerah se je moglo zgoditi kaj podobnega, drugod nikjer pod božjim solncem.

Tudi Čehi imajo med seboj boje in mnogo

zvez z raznimi narodi, ne samo z Rusijo, tudi s Francijo in Anglijo — in ni se menda našel človek, ki bi domače ljudi dolžil veleizdajalstva. Nemci so skušali očitati nekaj podobnega dr. Kramarju zaradi novoslovenskega gibanja; toda bili so Nemci. Naša črna denuncijatska zalega pa je menda slovenske krvi.

Vse to mi je prišlo na misel, ko sem zadnjič čital ono poročilo v Tagespošti. Poročilo se je glasilo:

Avstro-ogrška korespondenca naznanja iz Ljubljane sledečo nekoliko čudno novico:

Danes sta govorila ljubljanski župan dr. Tavčar in podžupan dr. Triller na Dunaju z ministrom notranjih zadev pl. Heilmoldom, da bi se pritožila zaradi gonje proti Ljubljani od strani slovensko-klerikalnega dež. odbora in vlade. Minister se je izjavil, da o kakih gonji proti Ljubljani od strani vlade ne more biti govora.

Uprava mesta Ljubljane je v rokah slovenskih liberalcev, ki jih slovenski konservativci dolže panslavističnih tendenc, ki se kažejo o intimnih zvezah s Srbijo in Rusijo, in ki imajo sploh prevratne namene. Seveda ni o interesu vlade, tako stranko podpirati.

Tako Tagespošta.

Druga poročila pravijo, da ni bilo ravno tako. Resnica je, da so imeli denunciantje tu svoj posel. Lopovi! Prišle so belokranjske volitve. Boj je bil hud. Kako si je hotel pomagati klerikalni falot? Denunciant je. V četrtkovih številki »Slovenca« je namreč pisal, da so se slišali danes teden po Beli Krajini klici, kakor 20. septembra. Klerikalni slovenski denunciant je dobro vedel, da laže; in če se je hotel opravičiti je sklepal tako: 20. septembra so vpili »Živio«, danes tudi vpijejo. Napišem, da so vpili kakor 20. septembra in vlada bo mislila, da so vpili veleizdajalstvo proti Avstriji, ker smo poskrbeli na višjem mestu, da se septemski dogodki razlagajo kot antindianistične demonstracije. Tako piše lump-denunciant — in doseže uspeh. Stvar gre naprej in danes ali jutri imate kot pošten Slovenec priliko, da srečate na ulici tak izrodek slovenstva. Spoznate ga lahko po obrazu. Godi se vse to na višje povelje, v znamenju vere in Boga in v večno čast in slavo slovenske domovine.

Lopovi! In vse naše javno življenje stoji pred svetom osramoteno s črnim madežem denunciantstva in teško bi bilo Slovencu pogledati peščenemu človeku v oči, ako bi denunciant cel svet ne zaničeval in če bi vsak pošten človek ne pljunil pri misli, kako nizko so padli ljudje, ki so stopili na to pot.

Ogrska kriza.

Cesar je sprejel že več ogrskih politikov, a končna odločitev o krizi in rešitvi iste še vedno ni padla. V dobro informiranih krogih se zatrjuje, da rešitve tudi še ni pričakovati tako naglo, ker se bo cesar končno odločil šele koncem tega meseca. To pa radi tega, da dobe designirani ministrski predsednik oziroma kraljevski komisar dovolj časa in prilike za stvarna pogajanja s posameznimi strankami. Ogrski politiki, ki so bili pri cesarju, so se o svojih avdijskih izjavah jako rezervirano, ker cesar se je le informiral o položaju, namignil pa ni niti z eno besedo na način, kako misli rešiti sedanjo ministrsko krizo. Gotovo je leto, da pridejo v rešitvi krize v poštev le stranke, ki priznavajo nagodbo iz leta 1867, oziroma institucijo kraljevskega komisarja. Cesar bo poveril ministrsko predsedstvo le osebi, ki je o nji prepričan, da bo imela za sabo sedanjo

po njega realizaciji skoro da neizvedljiva, ker nimamo dela med koga deliti.

Dotakniti se moram stvari, ki sem jo omenil že zadnjič. V mislih imam dom! Kar se vrši tamkaj v vzgojnem pogledu, se vrši izvečine vse po eni šabloni. Otroke umijejo in počesejo, jih pripravijo za šolo, in delo je gotovo. Kakor da smo vsi rojeni za majhne in skromne razmere, nič višjega in globljega ni, kar bi razširilo obzorje in nam dalo priliko, da se usposobimo za boj življenja? Ker nas je malo, bi morali biti vsi močni in silni, da bi mogli tekmovali s tistimi narodi, ki poznajo našo šibkost in se ob njej sami izkoriščajo. Naša zemlja bi morala biti junaška Črna gora, kakor jo opisuje visoka pesem kipeče in žrtvujoče se domovinske ljubezni!

Tako pa se godi, da sloni vse delo zgolj na posameznih ramah. Malo je rodov, ki bi prav umevale veliko važnost, da največjo važnost vzgoje samozavesti in odločnosti, ki je pravzaprav produkt prve. Preveč šolski smo in premalo svetovni. Domači kot nam je dobrodošla meja; še s pogledom si ne upamo preko njega, kaj li, da bi stopili iz tesnobe v zunanji svet z moškimi korakom in dejanjem! Ni vselej in povsod tako, ampak večinoma je. Napravno mnenje, da naj žena le v neznanosti in takorekoč brezpomembnosti kurj na domačem ognjišču in naj se ob tem vsakdanjem in edinem svojem opravilu ne briga za nič drugega, daje naši vzgoji znak mehkoče, plašnosti in bojznosti; zatorej pa ne more iz slabotnega semena duševne deviške plahosti vzkliti rod, ki mu vre iz jake volje zavestna moč in iz take moči možko dejanje!

Zatorej sem mnenja, da je treba najprej doma uporabiti vse sile, da ustvarimo naraščaj, ki lahko stopi na vsako mesto, kadar kdo

večino stranke dela. Nova vlada bo imela nalogo izvesti brambno reformo, ne se pa zadovoljiti s kakoršnokoli provizorijem. Resolucije Khuenove vlade so absolutno neizvedljive. Kombinacija z Lukaczem je radi njegovega stališča v volilni reformi, onemogočena. Splošno prevladuje utis, da bi krona obdržala rada na površju Khuena, kar je pa skoraj neizvedljivo, ker Khuen ne bi mogel nikakor preklicati resolucije, ki jo priznava tudi njegova stranka. — Kakor torej vse kaže, še ni pričakovati v doglednem času ugodne rešitve ogrske krize! Lahko se razmere v vsake trenutku načelno izpremeje!

Mirovna pogajanja.

Iz Rima poroča oficijelno Agenzija Stefani, da je italijanski minister za zunanje zadeve marchese di San Giuliano izročil poslanikom Avstrije, Rusije, Francije, Anglije in Nemčije državno noto kot odgovor na skupni korak omenjenih veselil z dne 9. marca, v katerem italijanska vlada javlja pod katerimi pogoji je pripravljena dovoliti in sprejeti mirovna pogajanja. Vsebinska italijanske note je zasedaj še tajna, vendar je iz pisave italijanskega časopisja, ki stoji v ozki zvezi z italijanskim zunanjim uradom, posneti, da ne vsebuje ta nota prav ničesar novega, ker temelji na onem načelnem pogoj, ki ga je italijanska vlada že tolikokrat izrekla, ki stavi kot prvi pogoj priznanje aneksijskega dekreta od strani Turčije. Na podlagi te note podvzemo sedaj iste veselile tudi skupen korak v Carigradu. Kakor smo pa že poročali, se je turški ministrski svet, ki je slutil vsebinsko te italijanske note, že 10. t. m. posvetoval o odgovoru, tre sklenil, da odklanja vsako posredovanje, ki bi temeljilo na priznavanju aneksijskega dekreta! Tako bo ta intervencija veselil le formalnega značaja, da se veselile prepričajo o brezuspešnosti svoje mirovne akcije, ter na ta način odvrnejo raz se vsako odgovornost za nadaljne dogodke! Na ta način se tudi neposredno prizna opravičenost italijanske pomorske akcije pred evropskimi pristanišči Turčije, ker le tako je mogoče, da energičen nastop Italije stori čimprej konec sedanjemu vojnemu stanju med Italijo in Turčijo.

Ruski državni proračun.

Koncem zasedanja tretje ruske dume je vlada isti predložila državni proračun za leto 1912, katerega mora duma še v kratki dobi svoje sedanje zakonodajne dobe rešiti. Ministrski predsednik Kokovcev, ki je obenem tudi finančni minister, je podal v začetku debate o proračunu vladno izjavo, v kateri je povdarjal: Petletno redno delovanje ruske dume dokazalo je, da presegajo državni dohodki izdatke za svoto 1013 milijonov rubljev. Ta prebitok se je porabil za izvanredne izdatke, od katerih pridejo v prvi vrsti v poštev kulturne svrhe ter za izplačevanje obresti državnega dolga v znesku 205 milijonov rubljev. Redni dohodki ruske carevine so v zadnjih štirih letih narasli za 20 odstotkov. Ako se trdi, da je temelj ruskega državnega proračuna državni monopol, to ne odgovarja dejanskemu položaju, ker so dohodki monopola iznašali samo 7,8 odstotkov vseh državnih dohodkov. Davčno breme, ki znaša v proračunu za leto 1912 za vsakega prebivalca 10 rubljev 84 kopejk. zvišalo se je od leta 1908 samo za 38 kopejk, kar je primeroma jako neznatna številka. Direktni davki so narasli v istem času od 125 na 137 kopejk,

starih delavcev omaga in je treba zanj nadomestila. Zlost in vzdihovanje ne nadomesti nikogar. Če pa hočemo imeti tak naraščaj, je treba prvemu vzgojnemu faktorju — ženi — odvzeti edino skrb podpiranja treh hišnih voglov ter jo je treba dovesti do spoznanja, da njena naloga le naravna, ki množi človeški rod, ampak da je njena naloga tudi nacionalna in socialnega značaja, da pripravi s svojim rodom svojemu narodu zavedno članstvo, ki si lahko ob svoji samozavesti pribori tako socialno pozicijo da mu bo mogoče sile duha in telesa razvijati, kakor bo to njemu in narodu koristno. Njemu in narodu! Zakaj plaša in strahopetna individualnost poleg plaha in strahopetne individualnosti daje plah in strahopeten narod, berač poleg berača pa vstvarja narod beračev. Vzemimo se skupaj, pa imamo pred žalostnimi očmi črno vas, ki se današnji dan razprostira od meje do meje, kamor se zagajajo tisti grabljivi navalci, ki sem Vam jih omenil v začetku zadnjega svojega pisma...

Gospa, ako ste prišli do tega mesta, lahko, da porečete, kako je neokusno in nepraktično, izrekati tako obsodbo nad samim seboj. — Ne! Ravno nasprotnega mnenja sem. Preveč smo prizanašali in prikrivali sami sebi, zato pa nismo nikoli v polni in pravični meri služili tisti zapovedi klasičnih Grkov, ki je velevala takrat in veleva še danes in bo velevala do konca dni vsem kulturnim narodom: Spoznavaj se sam!

Zdi se mi, gospa, da ni znak slabosti, ako si slabosti odkrivamo; temveč je to dokaz, da prihajamo do spoznavanja in s tem do volje, da hočemo slabosti odpraviti, torej da se hočemo preroditi, preustvariti, s slabostmi vreči iz sebe slabiče in se uveljaviti kot kulturni narod v službi samemu sebi in v tekmovalju z

a neposredni od 346 na 377 kopejk. Vendar državnih dohodki še vedno vsako leto rasto. V desetih letih bo ruski državni proračun dosegel 4 milijarde rubljev, ako bodo dohodki tako napredovali, kakor v zadnjih štirih letih, ko se je proračun zvišal za 576 milijonov rubljev. Kakovcev je posebno povdarjal, da je finančno stanje Rusije ugodnejše nego kdarkoli poprej, da ima Rusija v svojih finančah trdno zaslobo za vsak slučaj tudi v najkritičnejših razmerah.

DOPISI.

Iz Loža. Na dopis gospoda Maksa Prezelja z dne 10. marca 1912, pojasnim resnici na ljubo sledeče: Občinski odbor loški, je svoječasno upeljal občinsko naklado na pivo in žganje z namenom, da kupi sredi Loža dve hiši in na tem mestu postavi šolsko poslopje. Z veseljem smo pozdravili to idejo, in takoj začeli pripravljati načrte, ter za isto vložili prošnjo na pristojno oblast. Ta prošnja pa nam je bila z odlokom c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 4. aprila 1910 št. 1501 zamujena v smislu zakona z dne 14. maja 1869, drž. zak. št. 62 in sicer: Dolžnost napravljati šole uravnava deželno zakonodajstvo, držče se tega načela, da je vsekakor treba ustanoviti šolo povsod, kjer eno uro na okoli po petletnem povprečnem številu biva več nego štiridesetero otrok, ki morajo čez štiri kilometre daleč hoditi v šolo. Lož pa ima en kilometer oddaljeno šolo, in samo eno naselbino Sv. Križ, več kot štiri kilometre oddaljeno, katera pa daje vsakih pet let enega šoloobveznega otroka. Nato je občinski odbor v svoji seji 19. aprila 1910 sklenil, na tem prostoru zidati občinsko hišo, katera bo že tekom tega leta dograjena. Gospod Prezelj trdi, da bo ta hiša veljala 45.000 kron, kar pa ne odgovarja resnici, res pa je, da bo ista veljala okroglo 37.000 kron in koliko bo hiša donala je g. Prezelj slabo poučen. Vsak šolarček izračuna, da če daje na leto 1000 kron v hranilnico z 4 in pol odstotki se nabere v 25 letih 46.570 kron, kar pa občina ne more v hranilnico nositi, temveč mora pri vsako letnem proračunu dobiti le toliko dohodkov, da pokrije stroške. Tudi se ni 72% občinski nakladi, ki jo ima Lož na direktnih davkih prav nič čuditi, ko imajo sesedne občine z veliko večjimi dohodki, čez 90%, pod občina Lipsenjš še celo 122% občinske doklade.

S zidanjem občinskega poslopja, bode občina čez trideset let ko bo že to plačano, imela po proračunu strokovnjakov v poslopju vrednosti 30.000 kron, in tako se bode občinsko premoženje pomnožilo vsako leto za 1000 kron, beri tisoč kron. Zato je napačno očitati slabo gospodarstvo. Ni res, da se od takrat 4. aprila 1910 ni hotel več udeleževati občinskih sej, res pa je, da takrat več občinskih odbornikov ni bil. Ko sva še kot tovariša delala v občinskem odboru, bil je pripravljen za vsak napredek in delo, sedaj pa ko nima več besede, bi najraje, da bi bilo vsega konec. Čez najmanjšo stvar, ki se odredi ali napravi se pritožuje, in s tem pokaže največje sovraštvo do vsakega delovanja, ali dela menda zato ker nima več časti sedeti v občinskem odboru. Tudi omenja stanovanja v občinski hiši, ki so namenjena za urade in uradništvo, tudi ta vddelek ne odgovarja resnici. Glede vodnjaka sredi Loža omenim, da ne škoduje nikomur in tudi Prezeljnu koristi, posebno v slučaju ognja ali pa suše, bi se pokazala velika dobrota te naprave, ki pa ni stala kakor on trdi 8000 K, ampak samo 4517 kron 55 vin. med

drugimi narodi. Kulturni narod smo, a bili bi lahko na višji stopnji kulture, ako bi ne ubijali samih sebe, ko nas že sovraženik izven nas intenzivno in brezobzirno tolče k tlom! Mi ne odbijamo napadov s tisto vehemenco, kakor lete udarci na nas, temveč se grizemo med seboj, oziroma domač zob se pase po naših najlepših dobrotah, da je narodovemu nasprotniku delo toliko lažje in uspešnejše!

Temelj kulturi je narod; o tem ni dvoma, zakaj sicer bi ne mogli govoriti o narodni kulturi. In če pomislite, gospa, našo neznanost, če veste, da se nam je mnogo po telesu in duhu lepega potopilo v tujinstvu — zvezda se je utrnula v mrzlo noč — če čujete, kako odjeda krivica nam in naši zemlji kos za kosom tega, kar nam je zajamčeno po zakonu in dano od prirode, če naposled uvažujete dejstvo, da je vse to, kar imamo, vkljub tisočerm zaprekam in težkočam zraslo iz nas samih — kakor kri, ki teče iz srca in se zopet izteka vanje, pa daje telesu moč in rast — potem boste z menoj vred priznali, da stojimo visoko. Priznali boste, gospa, da je vendarle nekaj moči v nas, ki — ne pretiravam! — rodi čudeže. A dajte mi pogoje, ustvarim Vam Spartance! Dajte nam točko, da nastavim nanjo vzvod — vsa okolica daleč naokrog zatrepeče, zbudjena iz omotice protekcije in samoljublja: Vstal je junak Vodnikove »Ilirije oživljene!«

Ob danih razmerah pa več ni mogoče. Bilo bi pa lahko, če bi — kakor že rečeno — tako dolgo, silno dolgo ne slepili samih sebe. Pozno je že, a ne prepozno. Ura naznanja pozni čas, a za nočjo pride dan — čim pozneje se zbudimo, tem manj bo dneva.

Morda Vam moja pisma ne bude nobenega zanimanja, morda Vam že moja beseda zveni tako tuje, da vržete neprečitano pismo v ogenj.

LISTEK.

Nedeljska pisma.

III.

Na Pristavi, 17. marca 1912.

Gospa Regina!

Morda Vam moja pisma ne bude nobenega zanimanja, morda Vam že moja beseda zveni tako tuje, da vržete neprečitano pismo v ogenj. Kaj bi s tujim blagom, ki mi ne vem niti cene niti porabe? Razumljivo! Hči se odtuji materi, pa se ne bi sluh besedi?

Kaj pa naše ženstvo, ki živi danes?

Vzorno je njegovo rodoljubje, požrtvovalno je njega delo za ljubo domačo zemljo. Ni društva, ni zavoda, ni priredbe, ni slavnosti in veselice, kjer bi ne bila glavna skrb z glavnim delom položena v ženske roke. Ko bi imeli gospa, priliko čitati naše časopisje, bi Vam ne bilo težko zvedeti imen vseh onih narodnih žen in deklet, ki se žrtvujejo ob pre mnogih prilikah, da pridobe več ali manj materialne koristi za ta in oni namene. Čast — komur čast! Gotovo je, da gleda ena stran naše javnosti nanje z zavistjo in sovražnostjo, sicer se ne bi pred leti dogodilo, da so čast tega ženstva obrizgavali z najgusnejšo gnojnico, ki jim je sproti pocejala izpod piščočih rok! S tem negativnim dokazom spoštovanja ženske časti je utemeljena trditev, da imamo zavedno in napredno ženstvo.

Ampak žal, premalo je takega ženstva!

Imena so vedno ista, ker so seveda tudi osebe vedno iste. Tudi v tem primeru ne uvažujemo koristnega principa delitve dela, ki je

temi prostovoljnih doneskov 1563 kron tedaj tudi tu namenoma trdi neresnico. Skrajni čas bi bil, da se neha s takimi osebnimi sovraštvi polnimi dopisi, od ene kakor druge strani, ker s takim delom se ne bode prav nič doseglo. — Župan Franjo Škrbec. — Op. ured. Dali smo prostora dopisu g. Prezlja, ker smo bili mnenja, da podpis jamči za pravilnost podatkov, ki naj pjasnjujejo javne razmere. Priobčujemo ta dopis, v kolikor popravlja napačne podatke o gospodarstvu. Želimo pa tudi mi, da se opuste osebni in da skupna korist naših občin združi vse delavljne može s skupnemu delu.

DNEVNI PREGLED.

Božji mlini meljejo počasi in gotovo tako trdi včeraj »Slovenec«. Tako-le piše: Da pa krivica ne bo imela v nobenem slučaju na magistratu več ugleda, na tem pa bomo delali odločno naprej, ker krivice ne bomo na noben način trpeli! In pri tem bo naša delegacija v občinskem svetu enako odločna, tudi če bo šlo za zadnjega berača! Gospodje na magistratu torej vedo, po kateri poti morajo hoditi, če hočejo skrbeti za svoj ugled mestnega magistrata. Kdor tega ne bo hotel kapirati, bo končno romal z magistrata, pa naj bo Peter ali Pavel. Ribnikar pa naj si posebno zapomni, da božji mlini meljejo počasi in gotovo. Da sedaj še ni v mlinu, je kriva samo naša dosedanja prizanesljivost. Božji mlini torej bodo začeli mletiti. Božji mlini so taki, da zgoraj vržeš vanje naprednega človeka, božji mlini ga premeljuje spodaj pa čist klerikalec ven pade. Božji mlini sicer meljejo počasi pa gotovo. Gospodje na magistratu, mislite na božje mlino!

Lurdski čudež pred sodiščem. Porotno sodišče je te dni odločevalo v zelo zanimivi stvari. Župnik van der Bom je namreč napisal prošuro: Resničen dogodek iz najnovejšega časa, v katerem je popisoval ozdravljenje nekega delavca Rudderja ki je imel nogo zlomljeno in je ležal osem let, ne da bi ga mogli zdravnik ozdraviti. Zdravniki so njegovo bolezen smatrali za neozdravljivo. Rudder pa je menda le ozdravel, in to je porabil župnik za reklamo ter je obenem z brošuro, v kateri je razglasil ta čudež svetu, obljubil 1000 K onemu, ki si upa ozdravljenje Rudderja razložiti na naraven način. Župnik je gotovo mislil, da se ne bo nihče oglašil, toda oglašil se je dr. Aigner. Dr. Aigner je razložil slučaj na popolnoma naraven način in je zahteval razpisano ceno 1000 kron. Da bi bila stvar po pravilih, je dr. Aigner predlagal, naj se sestavita dve razsodišči, ki naj odločita, kdo ima prav. Župnik tega ni hotel. Na to je dr. Aigner predlagal, naj izreče svojo sodbo kak strokovnjak, duhovnik ali kak nemški škof ali Vatikan. Tudi te razsodbe se je župnik bal. Dr. Aigner je pozval sodišče, da prisili župnika, da izpolni javno dano besedo, posebno, ker so bili zdravnik v brošuri napadene in da je župnik sramotil stan. Porotniki so priznali nad župnikom obtožbo, in sodišče ga je obsodilo na osem dni zapora oz. 150 K kazni: Tako je včasih tudi »resnične« čudeže težko dokazati in je treba biti previden, ako se hoče nanje kaj staviti.

Srednješolski štrajk na Hrvaški je popolnoma uspel. Gimnazijcem in realcem pridružile so se najprej licejke in učiteljske nato pa tudi vsi strokovni zavodi. Vse šole so na Hrvaški zaprte za negotov čas. Včeraj so na Reki zaprli 30 dalmatinskih srednješolcev, ki so se vračali iz Zagreba v Dalmacijo; na intervencijo urednika Supila so jih izpustili. Štrajku se pridružujejo tudi dalmatinske srednje šole, do sedaj je proklamiran generalni štrajk v Zadru in Splitu. V Splitu so se štrajkujočim dijakom pridružili tudi gojenci trgovske ter obrtne in umetniške šole. V manifestacijskem sprevedu, ki so ga priredili dijaki, so hoteli sodelovati tudi tamošnji bogoslovci, a vodstvo semenišča jim je ponoči skrilo suknje in klobuke, da niso mogli na ulico. V sled tega so se tudi bogoslovci pridružili štrajku, in nočejo obiskovati predavanja! V dalmatinskih mestih so se pridružili hrvaškim dijakom iz solidarnosti tudi italijanski tovariši. — Tudi na gimnaziji v Senju, kjer je večina dijakov nastanjena v duhovniškem konviktu, je izbruhnil štrajk, tako da zdaj štrajka celokupno dijaštvo banovine!

Pobožna Hrvaška. K eharističnem kongresu, ki se vrši letos pod cesarjevim pokroviteljstvom na Dunaju se je prijaviło največ ude-

ležnikov iz Hrvaške, namreč čez 4000, tako da bodo morali za Hrvate rezervirati kar dve cerkvi. Iz dežel in držav se je javilo od 500 do 800 udeležnikov.

Javno se je zgražvalo občinstvo ob priliki pogreba člana nemškega gledališča Bodanskega, ki je umrl te dni v tukajšnji deželni bolnišnici. Nikdo izmed tovarišev se ni brljal za siromaka, ki je umiral zapuščen v tujni, niti dostojne krste mu ni poskrbelo vodstvo gledališča, tako da so ga pokopali v bolniški krsti. Pokojnik je bil pet let član nemškega gledališča v Celovcu, a tretjo sezono v Ljubljani! Od ravnateljstva nemškega gledališča bi pričakoval pač vsako malo več pietete!

Klerikalni volilni agitator pred sodiščem. Včeraj se je vršila obravnava proti A. Majerju iz Kamnika, ki je pretil g. Novotnemu kot predsedniku mestne godbe, da bo ob službo, če ne bo volil klerikalno. Obravnava je nudila mnogo zanimivosti. Majer pa je bil oproščeno.

Prezvetnost in nadutost celovskega župana. Borovljski diletantje so hoteli imeti v Celovcu v hotelu Trabesinger predstave, zato so prosili za dovoljenje mestni magistrat. Ker je bila prošnja slovenska, je magistrat ni hotel sprejeti. Prošnjiki so se pritožili na vlado, ki jim je prošnjo ugodno rešila ter ukazala mestnemu magistratu, da mora sprejemati slovenske vloge in jih reševati. Zdal je bil pa ožen v strelji. V občinski seji je župan Metnitz divjal, da ne bo nikdar in nikoli sprejemal magistrat slovenskih vlog in če vladi ni prav, naj ga odstavi. Uradni jezik, da je v Celovcu nemški in župan se ne da od Slovencev brskirati. Naj ostanejo v Borovljah, v Celovcu nimajo nič iskati! Zagrizenost in prezvetnost Metnitzeva kipi iz vsake njegove besede, posebno pa iz zadnjega stavka, da naj ostanejo Slovenci v Borovljah in da nimajo nič iskati v Celovcu. Zakaj pa Nemci niso ostali tam, kjer so bili, v Nemčiji, ampak so se razlezli po vsem Slovenskem? Če vi nam kot narodu ne priznavate na slovenskih tleh eksistenčne pravice, je mi vam prav tako ne bomo! Zlob za zlob!

Čenstohov na Pruskem. Župnik Zielonkowski v Piekariju v Šleziji je kradel denar, ki so ga pobožni ljudje znosili za sveto goro Kalvarijo. Pokradel je kakih 100.000 mark, premoženje znaša 600.000 mark. Pobjegnil je v Švico, toda prisilili so ga, da se je vrnil domov, kjer so ga prijeli zaradi poverljivosti.

V Tolminu so prijeli Rudolfa Konjedica, ki je po polomu mizarске zadruga v Solkanu izginil. Prihajal je baje večkrat preoblečen v Gorico, a oblasti ga niso mogle zaslediti. Proti njemu je že sestavljena obtožba in pride že pred prihodnje zasedanje.

Za avtomobilno dirko, ki se vrši letošnje poletje in pasira tudi Ljubljano je dunajski občinski svet dovolil častno darilo v znesku 1000 K.

Najdene Tizlanove slike. V skednju graščine Necessidades pri Lizboni so našli več dragocenih, doslej neznanih Tizlanovih slik. Skrite so bile gotovo že kakih sto let na skednju.

Srebrni venec, ki ga je prejel konc. vodja g. Hubad od pevskega zbora »Glasbene Matice« v spomin dvajsetletnice, je izstavljen v izložbi g. Černeta v Wolfvoti ulici.

Psica došla srnico. V občini St. Peter na Koroskem je našel neki posestnik jeseni pri košnji dan staro srnico. Ker je doma psica ravno nekaj dni preje imela mlade, ki so ji pa poginili, zato je dal najdenko v rejo k psici. In res, psica je srnico došla in jo ohranila pri življenju. Dojenka je zdaj že tako odrasla, da uhaja v gozd, pride pa večkrat obiskat svojo krušno mater.

Na smrt na vešalih je bil pred celovškimi porotniki obsojen 25letni hlapec Ivan Schuster, ki je hotel posiliti 70letno Marijo Piček, a ker se mu to ni posrečilo, jo je umoril.

Ponovno opozarjamo naše gospodinje na izbornu Kolinsko kavno primes, ki je po soglasodbi vseli, ki pijejo kavo, kateri je ta kavna primes pridejana, najboljši kavni pridaček sploh. Obnem je tudi edino pristno domače blago te vrste. Iz vseh vzrokov torej priporočamo našim gospodinjam Kolinsko kavno primes, prepričani smo, da bodo z njo najbolj zadovoljne.

Kinematograf »Ideal«. Spored za nedeljo 17. in ponedeljek 18. marca 1912. 1. Slepci. (Krasen posnetek. Samo zvečer.) 2. Uspehi pe-

snikov. (Komično.) 3. Igra usode. (Lepa drama. Samo popoldan.) 4. Moric sluga. (Velekomično. Igra Prince.) 5. Mirozov. (Drama iz življenja. Dolgost filma 1000 metrov. Samo zvečer.) 6. Dame iz Maksima. (Krasna veseloigra. Samo zvečer.) — Spored za torek 19. sredo 20 in četrtek 21. marca: 1. Prekoračenje neke reke. (Krasen naraven posnetek.) 2. Lemke, igralec klavirja. (Velekomično.) 3. Gospodična odvetnica. (Amerikanska.) 4. Gerhard in baletna plešalka. (Veseloigra.) 5. Romeo in Julija. (Samo zvečer. Dolgost filma 800 metrov.) 6. Maks in njegov pes. (Velekomično, igra Maks Linder.) — Prihodnje soboto: Fric gre v Tripolis. (Komična učinkovitost.) in »Vampirka« plesalka. (Učinkovitost Nordiskfilm & Comp.)

Cirkus Kludski je prišel v Ljubljano. Cirkus je zelo prostoren in razpolaga z raznimi senzacijami in izbornimi močmi. Cirkus je znano domače podjetje.

Loterijske srečke: Dunaj, 68, 42, 28, 61, 51. Gradec, 8, 55, 72, 50, 48.

Šiška.

Šišenski gerent Zajc je izdal naslednji oglas: »Na podlagi zagotovila, da občina Spodnja Šiška z ustanovitvijo nove župnije ne prevzame nikakih onih obveznosti in bremen, in sicer zlasti ne glede zidave nove cerkve in župnišča, niti ne glede vzdrževanja tistih, kakor tudi ne glede stroškov za pastirovanje župniji, se je v seji dne 9. marca 1912 gerentstvo izreklo, da je zadovoljno z ustanovitvijo lastne župnije v Spodnji Šiški in da nima nič proti temu, da se Spodnja Šiška kot samostojna župnija odkrnde od matere župnije Marijinega oznanenja v Ljubljani.« — Dobesedno tako se glasi na občinski deski nabiti oglas. Kako se glasi pa ono zagotovo, ki ga oglas omenja in od katerih oseb je izdan, to gerent previdno zmolči. Koliko je Zajcu verjeti, o tem smo se prepričali v zadnjem času toliko, pri imenovanju zastopnikov v krajni šolski svet. V gerentskem zapisniku stoji v tej zadnji črni na belem, da je gerentstvo o zastopnikih krajnega šolskega sveta enoglasno sklenilo predlagati stare zastopnike. Če je Zajc kljub temu enoglasnemu sklepu, za hrbtom prisidelnikov deželnemu odboru naznanil čisto druge osebe — potem vsakdo lahko ve koliko je dati nat aka od gerenta Zajca zapisana zagotoviła. Gerent, ako ima res taka zagotoviła naj jih da na razpolgo in vpogled, osobito naj pojasni, kdo mu je tozadevno zagotovilo dal. Naj gerent ne misli, da smo tako navini, da bomo sedli na limanice, katere je zelo nerodno nastavljal v svojem oglasu. Na zagotoviła dandanes nihče nič ne da, na taka zagotoviła pa na katerih je podpisal Zajc pa še posebno ne. Mi nimamo ničesar proti temu, da se zida cerkev; kdor jo hoče imeti naj jo pa v božjem imenu zida. Protestiramo pa najodločneje proti temu, da bi gerent sam kot tak sklepal o tako važnih zadevah radi katerih bi slej ko prej imeli škodo občani. Mnenja smo tudi, da bi gerent lahko počakal s tozadevnim sklepom do časa, da se snide občinski odbor. Naglica s katero je hotel gerent tozadevni sklep spraviti pod streho je zelo umljiva in da misliti. Šiškarji še nismo pozabili na vodovodno zadrugo. Tudi takarot so bila zagotoviła, da občino vodovod ne bo nič stal. Pozneje se je pokazalo ravno nasprotno. Danes občina garantira pri vodovodu za 75.000 kron ter ga bode morala prevzeti a bo drago kot žafran in ravno tako bode s cerkvijo. Na Zajčevu garancijo ne damo nič. na Pogačnikovo pa še manj. Zato pa svetujemo gerentu in njegovim ljudem naj nikar prehitro ne vozijo in prostora ne zbirajo ker zadnja beseda o tem še ni rečena.

Telovadno društvo Sokol v Šiški priredi danes 17. t. m. pešizlet na Šmarno goro. Skupno zbirališče je pred Čitalnico. Odhod točno ob 1. uri popoldne. V slučaju slabega vremena se vrši pešizlet v torek 19. t. m. Za zdar!

Idrija.

Napredno mišljenje v našem mestu.

Vse, kar je zrelega, moškega in samostojno mislečega prebivalstva v našem mestu, je odločno naprednega mišljenja, bodisi da je narodno-naprednega ali socialno-demokratskega prepričanja. Vse dosedanje volitve v zadnjih letih so dokazale z neovrznimi števili, da sta dve tretjini Idrije odločno v naprednem tabo-

ru, ki se ne premakneta niti za las v zvestobí od napredne stvari.

S. L. S. vedno povdarja, da ji je »ljudska volja« vselej in povsod najvišje povelje, da vse to stori, kar naše »dobro ljudstvo« hoče. Če bi bilo to res, bi moral S. L. S. uvaževati tudi voljo našega ljudstva, ampak dejanja govore drugače. Kar je naše napredno prebivalstvo že sklenilo v korist našega mesta in v korist idrijskih delavcev, še vsemu so klerikalci nasprotovale, še vse so klerikalci skušali prepričati. Našem u. kr. katehetu je bilo treba samo popisati pol pole papirja, pa je »ljudska volja« izgubila svojo veljavo! Razmere v Idriji dokazujejo, da je v deželnem odboru več volja enega samega človeka nego volja 6000 ljudi. Dobro so znane vse krivice, ki jih je morala Idrija zaradi takega krivičnega ravnanja prtrpeti; večkrat je treba te krivice ponavljati, da si jih ohranimo v spominu, da bomo vedeli primerno ceniti klerikalno ljubezen do Idrije. Kadarkoli slišiš klerikalca, ki govori, koliko dobrega je že S. L. S. storila za ljudstvo, tedaj ga spomni našega mesta!

Ampak tako njihov »delo v blagor ljudstva« se bo še bridko maščevalo nad njimi samimi. To se zgodi takrat, kadar se otrese vse naše ljudstvo klerikalnih nasilnosti, zlomi njihovo moč in samo sebi ustvari lepšo bodočnost! Sedaj se dobro godi samo klerikalcem.

Vprašajmo se še, kdo pa so pravzaprav pristaši S. L. S. v Idriji? Kar je starejših, so bili z malimi izjemami prej somišljeniki napredne stranke. Iz raznih vzrokov, največ seveda iz sebičnih, so pozneje uskočili med klerikalce in igrajo danes med njimi vodilno vlogo. Kakor je sploh klerikalna stranka sestavljena iz takih elementov, so tudi v Idriji uskokili njena elita. Potem je nekaj par starih penzionistov, tertiak in mladih pisarjev, ki se odlikujejo s svojo domišljavostjo. Mož, da bi bili lahko ponosni nanje, nimajo. Pa saj se more samo taka družba zbirati okrog Oswalda, s svojo glavno misleč človek ne mara v njegovo bližino. Neukusen je v vsakem oziru.

Vsa ta lepa kompanija ima svoje zbirališče v Didičevem hotelu. Tamkaj kujejo Idriji n o grozni večini njenega naprednega prebivalstva sovražne naklepe. Da pa bodo ob tem trpeli tudi tisti, ki so še danes klerikalcem protektorji in zavezniki, o tem nas prav gotovo pouči prihodnji čas. Danes jih drži še fanatizem skupaj, sčasnoma pa pride spoznanje in kes! Takrat bo Oswald tepen od lastnih svojih ljudi. Tudi njemu pride dan plačila.

Vsi naprednjaki v Idriji pa se morajo strniti v neprodinrno vrste! Mi hočemo celih, značajnih, vrlih mož, nanje smo ponosni, oni so jamstvo, da klerikalna drevesa ne zrastejo do neba. A še na vesela zavest nas navdaja v tem času klerikalne korupcije in demagogije: vsa tista mladina, ki kaj nase drži, je odločno na napredni strani! Samo tisto, kar nič ni in nič ne bo, je klerikalno in naj tudi klerikalno ostane! Zavedna mladina pa je naša in z njo je naša tudi bodočnost!

Štajersko.

Celje. Delniška pivovarna ima tu v Celju svojo gostilno — staroznano »Skalno klet« — kjer je zbirališče Slovencev v poletnem času — kajti tu je edino kegljišče v krasi senčnati legi. V zadnjem času je sicer ta gostilna nekoliko slabše obiskovana vsled slabe postrežbe, a kakor se sliši, se ima tudi v tem oziru v kratkem izpremeniti na boljše, ker se ima gostilna oddati nekemu novemu izvrstnemu in priljubljenemu gostilničarju. Na drugi strani pa se zopet govori, da namerava Delniška pivovarna »Skalno klet« prodati Nemcem, ker da so si trije gospodje že ogledali poslopja, kjer se ima v bližini napraviti nemško plovistišče in drsalistišče. Za danes belježimo le toliko, da ima to poslovno volilni glas v ogroženi občini celjske okolice, kjer moramo vsako posamezno ped zemlje čuvati. Zatorej upamo, da narodno podjetje ne bo storilo tega koraka.

Elitni koncert prirede konservatoristi gg. Anton Nerat, Mirko Nerat in Makso Unger na Jožefovo v veliki dvorani Narodnega doma v Mariboru s sledičimi vzporedno: 1. Ch de Beriot: Fantasie Ballet op. 105 (na goslih gosp. Ant. Nerat) — 2. a) J. Prochazka: Poslednja noč; b) A. Dvořak: Tri ljubavne pesmi; c) Vilhar: Nezakonska mati (poje g. Mirko Nerat). — 3. L. von Beethoven: Sonate Pathétique op. 13 (klavir g. Makso Unger) — 4. P. Sarasate: Fantazija

Ali velja to samo Vam, gospa Regina? Gospa Regina, samo Vam?

Vam samo vprašanje; drugim, ki so krajjevno nam bližje, ki so nekaj in nekaj veljajo — tem je to vprašanje očitane, še več kot očitane — obsodba! — Svila šumi — naš gospodski ženski svet — kakor bi bil iz tuje zemlje prestavljen k nam, Dostikrat ni nič našega na njem, samo zemlja, ki brzi po njej drobna nožica, je naša. Tuja je nam beseda, ki jo govore, tuji smo mu mi, ki nas življenja valovje žene mimo njih. Drug drugemu v napotje in škodo. Toda o tem drugokrat!

Vdani Vam

Rade Dragan.

Pod jarmom.

Roman iz bolgarskega življenja pred osvoboditvijo.

Spisal Ivan Vazov. — Poslovenil Podravski. (Dalje.)

Ta pokima z glavo, ter pogleda začudena proti durim.

On-bašija se polastji nestrpljivosti.

»Pojdi vendar enkrat ven!« je kričal.

Tudi drugi glasovi so klicali Račka. Krdelo se je rinilo naprej. Radovednost je bila uprav mrzlična kakor v gledališču, kjer gledalci čakajo, da se zagrinjalo dvigne. To zagrinjalo je bilo že dvignjeno, pričakovali so samo junaka. Toda ta se ni prikazal.

Tu on-baši vuide v sobo in krdelo se rine za njim. V kotu je stal mlad človek, ki se niti ni ganil.

Toda ni bil Račko Kotlarček.

Stefčev je stal ondi.

Vsi so obstali, kakor bi okamenili.

On-baši je sam stopil nazaj. Ni verjel svojim očem. Popu Stavru pade »patrihil« iz rok; njegovi tovariši so gledali drug drugega kakor omračeni. Sokolov upre svoj jezen, zmagošlaven pogled v svojega nasprotnika; škodoželjni nasmeh oživi njegovo lice; z razkošjem je pasel svoje oči na pozorišču te pokoreče sramote. Stefčev, ugonobljen, osramočen, otrpel pod težo tolikih pogledov ni bil podoben sam sebi. Plašno se je oziral naokrog. »Stefčev, Stefčev, Stefčev!« je čul šepetati naokrog. Zopet se je ogledal, kakor bi iskal mesto, kamor bi se skrili, ali kakor bi se hotel ugrezniti v zemljo.

Pa tako je došel tjekaj? Osodepolni slučaj ga je donesil tjekaj.

Nocojšni večer, ko se je poslovil od Miha-lakija, je stopal dalje proti konaku. Dospelši k durim je ves zbehan nakrat obstal. Dasiravno je bila mračna in kruta njegova duša, vsekako se je bolgar ski čut sprebudil v njem in zaprotestiral. Prestrašil se je svojega namena ter ga odložil na jutri, ko pridobi več poguma. Odšel je torej v konak in nameril svoje korake k enem svojih sorodnikov, stanujočem na koncu mesta, ker ga pa ni našel doma, vračal se je nazaj po ulici. In pripetilo se je, da je uprav takrat, v tem, srečal doktorja in Ognjanova, katera je instiktivno spoznal in prevzet od brezumnega strahu, jel dirjati nazaj. Bežeč mimo Milkinih vrat, je potrkal na nje, da bi našel zavetje ter se skrili v gostem grmičju na dvorišču. Tam je čakal precej časa; nobenega šuma ni bilo čuti iz ulice. Neka ženska postava je šla preko dvorišča ter odšla po stopnicah.

Stefčev je po hodu spoznal Milko. On jo je bil prvi zapeljal in jo čez nekaj časa pustil. Na to je sledil padec za padcem; deva je dospela na polzko pot, ki jo je neovračljivo peljala v brezno. Med tem se je danes, v predvečer svoje zaroke, Stefčev v nemalo svoje začudenje spomnil, da ima Milka nekoliko njegovih pisem, s katerimi bi ga mogel: spraviti v zadrego, brž ko bi poizvedela nečesa o poroki. Kak njegov sovražnik bi mogel že itak razdraženo devo nahujskati proti njemu. Odločil se je torej, da ako bo mogoče, še tega večera izvabi od nje ta nevarna pisma. Prikradši se k durim, vuide k svoji nekdanji ljubljenci.

Vse Stefčevu gibanje pa je opazoval ves čas Milkin oče — pravzaprav oči — ki je prežal, da pride Račko, da bi napravil z njim tako, kakor so mu sosedje svetovali. V temi je smatral Stefčeva za mladega kotlarja in ga zaprl z Milko. Potem je stekel, da je sklical bližnje sosedje, za katerimi so prišli tudi ostali meščanje...

On-baši si je kmalu znal svetovati. Pojdi svojo pot, čorbadžilar, jaz slišim čelebija v konaku!« je zaklical s surovim glasom krdelo in prijel Stefčeva za roko.

Noben konak, noben konak! Tu se naj konča!« je zaklical nekdo tam zadaj, kateri še ni vedel, da so namestu Račka ujeli Stefčeva.

»Saj je to Stefčev! rečejo nekateri.

»Stefčev? — Kako to?«

Trušč je naraščal. — »Nu, če je tudi čorbadžijev sin, kaj za to? je kričal nekdo; «tudi z njim napravimo tako, kakor z Račkom — saj nima rogov.»

»Vse eno, poročimo ju!« je klical drugi.

»Saj pa on k tej deklici niti ne zahaja«, se je ozval glas nekega branitelja.

»A kaj je delal pri njej o polnoči? Ali se čorbadžijevi zamorejo igrati s čednostjo drugega ter je zakon samo za reveže?«

»V kopelj, v kopelj z njima!« se oglašil Gančo Pajak.

Ognjanov reče potihoma onbašiju:

»Serif-aga, odpelji kmalu njegovo milost... toliko ljudi že gleda... tolika sramota...«

On-baši sumljivo pogleda Ognjanova.

»Kar te ne peče, tega ne gasi! naj ga bo sram!...« omeni maščevanja željni Sokolov.

Stefčev je šele sedaj zagledal oba svoja preganjalca. Prišlo mu je na misel, da sta ona povzročitelja njegove sramote; zapazil je njuni smeh. deklenska jeza je vskipela v njegovi duši in pogled, ki ga je vrgel na nju, bi ju bil prestrašil, ko bi ga bila opazila.

On-baši prime Stefčeva.

»Odstopite!« je kričal, »ta vam ni nič mari. Vi ste tu iskali kotlarčka. Stopaj, čelebi!«

Krdelo se je razstopilo.

»Kako se je to zgodilo?« je vprašal z nizkim glasom in sočutno Serif-aga.

»Ognjanov in Sokolov sta me izdala.«

Tolpa je drvila za njimi.

»Sem ž njim, efendi; to dekle je izgubljeno; ne preostaja mu drugega, nego smrt!« je kričal Ivan Selamuz, ki je bil ravnokar došel.

Navsezmu so glasno godrnjali, toda njih ugovor zoper odvedenje Stefčeva je ostal brez daljših posledic.

(Dalje.)

Ivan Mohorič

krojač, Sv. Petra cesta št. 16

se priporoča slav. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. Solidna postrežba po najnižjih cenah in najnovjšem kroju. V zalogi vedno različno blago. Izdelovanje vseh vrst preoblečenih gumbov. 214

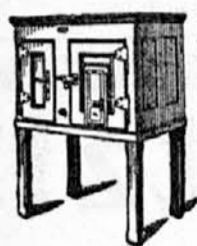
Josip Lisec

oblastveno avtorizirani geometer

Ljubljana, Sodna ulica št. 3
prevzema vse zemljemerske zadeve.

Simon Praprotnik

stavbeni in pohištveni mizar
V Ljubljani, Jenkova ulica št. 7.

priporoča p. n. odjemalcem (posebno že onim v južnejših krajih) svojo veliko zalogo

Stolomaz za led

v poljubnih velikostih za pivovarne, restavracije, trgovine, delikatesne trgovine itd. 218

Cene najnižje. Postrežba točna. Ceniki zastoj in poštnine prosto.

„Učiteljska tiskarna“

v Ljubljani

r. z. z. o. z.

Frančiškanska ulica št. 8

je najmoderneje urejena in opremljena za tisk vsakovrstnih tiskovin: knjig, brošur, urad. tiskovin, not, lepakov, vizitk, in kuvert.

Litografija. - Stereotipija. - Najmodernejša črke in okraski.

Tisk v različnih barvah.

Najfinejša izvršitev.

Solidna in točna postrežba.

□ □

Specialna trgovina

finih ročnih del

TONI JAGER

v Ljubljani, Židovska ulica 5.

Predtiskarija. — Tamburiranje. — Montiranje. — Plisiranje.

Modistinja

Minka Horvat

Ljubljana, Sv. Jakoba trg 6

priporoča cenjenim damam vsakovrstne

slamnike

po najnižjih cenah. Sprejema tudi vsa popravila ter jih izvršuje točno in najceneje.

Za obilen obisk se priporoča 195

Minka Horvat.

Štampilje
vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.

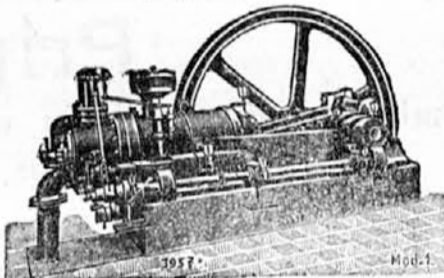
Anton Černe
graver in izdelovatelj kavčkovih štampilj.
Ljubljana, Stari trg št. 20.
Ceniki franko.

Langen & Wolf, Dunaj X.

Zastopstvo: 97

GABRIEL BRINŠEK, Ljubljana, Bleiweisova c. 16.

Fabrikat prve vrste.

Najcenejši obrat.

Originalni „Otto“-motorji.

Goriva: benzin, benzol, sirovo olje, sesalni plin, svetilni plin itd. — Prodanih čez 106.000.

Motorji na sirovo olje sistem Diesel.

Najcenejše gorivo. Zahtevajte cenik št. 569.

Del. glavnic:

K 8,000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fond nad K 800.000.

Stritarjeva ulica št. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Spominjajte se družbe sv. Cirila in Meleoda.

Tvrška Bilina & Kasch nasl.

M. Schubert

Ljubljana, Židovska ul. 5

Priporoča svojo veliko zalogo glaze in raznovrstnih drugih rokavic, modno blago, parfumerijo, galanterijo, ročna dela, izdelovanje vseh vrst prevlečenih gumbov, kakor tudi vse kirurške potrebščine kilne pasove, ravnodržalec itd. po najnižjih cenah. Snaženje vseh vrst rokavic. Moderna predtiskarija. Postrežba točna in solidna. Vnanja naročila se točno izvršujejo. 134

Konfekcijska trgovina

MAČEK & KOMP., LJUBLJANA

založniki c. kr. priv. južne železnice

Franca Jožefa cesta št. 3

priporoča veliko izbiro spomladanskih novosti za gospode in dečke. Strogo realna postrežba. 201 Najnižje cene.

V Kludskyjevem velikem cirkusu

vsak dan ob 8. uri 30 min. velika predstava.

Ob nedeljah in praznikih 2 predstavi ob 4. popoldne in ob 8. uri 15 min. zvečer. Nastopajo artisti in artistinje I. vrste. Predstave s sloni, levi, tigri in konji itd.

Vstopnina: Numerirani sedeži 2 K, I. prostor 1 K 50 vin., II. prostor 1 K, stojšče 50 vin.

Otrci izpod 10 let in vojaki do narednika plačajo ob delavnikih in v nedeljo popoldne polovico.

Kupujejo se konji za meso.

JULIJA ŠTOR

Ljubljana

Prešernova ulica št. 5.

največja zaloga moških, damskih in otroških čevljev, čevljev za lawn-tenis in pristnih goisserskih gorskih čevljev.

Elegantna in jako skrbna izvršitev po vseh cenah.

Spomladni kostumi

za dame in dekllice se v ogromni izbi v vseh najnovjših barvah, kroju in vzbujajočega ehica po priznanih nizkih cenah. — Velika zaloga narejenih oblek za gospode in dečke ter konfekcije za dame in dekllice.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

— 210 —

zite! Ne govorim brez smisla. Silite me, da obsodim tega človeka na smrt. Obsojam ga. Na vas pa je, da izvršite mojo obsodbo! Pazite, kajti če omahnete tudi tokrat, če se zbotite, bom mislila...

— Ludvik Orleanski pogine! je zarenčal Ivan Nevstrašni z divjim gnjevom.

Strast in vladohlepje se je združilo v njem; v srcu pa mu je gorela dvojna grmada ljubezni in sovraštva, ki naj jo podneti kri vojvode Orleanskega.

Izabela je motrila vojvodo s prodornim očesom, z jekleno resnobo, ki se je pojavljala v gotovih trenutkih njenega življenja. Videla je, da bo izvršil delo, ki mu ga je naročila.

Nato se je zamislila. Naslonjena s komolcem na izrezljani hrbet naslonjača, brado v pesteh, pogled v sanjavi daljavi je predstavljala ljubezni polno osebo, vdajajočo se sladkemu sanjarjenju.

— Da, je dejala počasi, Ludvik mora pasti, ker vam je zastavil vašo pot, ker ga sovražite. Ničesar živga med vami in med menoj! Vendar ne smejo vas sumničiti! Niti vi, niti kdo vaših ne sme biti imenovan. Kot krivec... razumete?

— Razumem, je odgovoril Ivan Neustrašni. Tudi jaz sem tega mnenja? Čin se bo izvršil, ne da bi jaz ali kdo mojih padel v sumnjo.

— Kak bravo, spreten v sunku in dobro plačan... da; tako bode najboljši. In da vas Pariz ne bo sumničil, da nihče ne bo mogel misliti, da je Orleanskec padel, ubit od Burgundca...

Prestala je in se znova zamislila.

— 211 —

— To bo skoraj nemogoče, je pomislil tudi vojvoda.

Končno je spregovorila Izabela:

— Našla sem pot! Javno si morata seči v roke. In smrt mora takoj slediti za petami temu premirju, tako naglo, da si nihče ne bo upal misliti, da je padel Orleanskec po sunku svojega novega prijatelja.

Vojvoda se je ustrašil in se odmaknil. Strah ga je bilo za samega sebe. Sprevidel je, da Izabela nima le zmožnosti za poglavarja vojske, ampak da obvlada tudi vsa polja vohunstva in zvijače. Ali načrt je bil umen in vsprejel ga je...

Izabela je nadaljevala:

— Ali to še ni vse. Pariz se mora na vas navaditi in vas pozdravljati kot svojega rešitelja. Poslednjikrat ste izborni igrali svojo ulogo. Pariz je sedaj v negotovosti in se boji, da ga presenetim z zavratnim napadom. Vi pa osvobodite Pariz tega strahu in pripeljete kraljico nazaj v Hišo Saint Pol...

Na skrivnem se odpeljem v grad Beauté. Torek je danes, pridite mi v petek do Vincennes nasproti. Tam me presenetite zavarovano s slabim spremstvom in me odvedete v Pariz.

Izabela je uprla svoj, do smrti resen pogled v vojvodo in pristavila:

— Vidite, je rekla. Izročam se v vašo oblast. Človek se vam postavi na pot in obsodim ga v smrt. Ali pazite se! Če vam slučajno kaka nova Lavra d' Ambrun...

Izabela je končala smisel stavka z divjo kretnjo, ki je izdajala voljo in zahtevo, podreti in uničiti vse ovire. Ivan Neustrašni je poble-

Ker se pride dandanes pri hudi konkurenci do denarja le potom

dobre reklame

svetujemo vsem, ki hočejo kaj kupiti ali prodati, ali ki iščejo službe, da naj inserirajo v izbornem in zelo razširjenem slovenskem ne-
: : odvisnem dnevniku : :

„DAN“

ker ima to inseriranje gotov uspeh.

Oglase za „DAN“ sprejema po najnižjih cenah „Prva anončna pisarna“ v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8, katera daje radevolje tudi vse za to potrebne informacije.